

2025-06-13

Beskrivning av naturreservatet Storsand i Luleå kommun

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Storsand
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottens län
Area:	49 ha (varav land 41 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Storheden 1:1 och Öhemmanet 1:11, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett tätortsnära naturområde med höga rekreations- och naturvärden. Badplats och skog ska förvaltas för dess kvaliteter som värdefullt rekreations- och utflyktsområde, samtidigt som naturvärdena ges utrymme att utvecklas. Tallskogen och andra förekommande skogstyper ska rymma strukturer och element som är gynnsamma för biologisk mångfald. Delar som idag har lägre naturvärden ska utvecklas mot högre värden.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna ett lättillgängligt friluftsliv i tätortsnatur där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till skog med höga naturvärden och en badvänlig strandmiljö i älven.
- Bevara en landskapstyp med viktiga naturgeografiska värden som utvecklas som följd av den senaste istiden och efterföljande landhöjning ur havet.
- Bevara en typisk tallskog på sandhed med äldre träd och utrymme för strukturer som är betydelsefulla för biologisk mångfald, såsom gamla trädindivider, död ved och naturligt utvecklad åldersstruktur.

2025-06-13

- Bevara sandstrandens funktion som badplats och ge utrymme för älvens dynamik i grundområdet utanför, med pågående omlagring av sand och andra naturliga processer i vattenmiljön.
- Tillgodose funktionen som värdekärna i anslutning till en viktig ekologisk och social grön korridor i stadsbygdens grönstruktur.
- Området undantas från skogsbruk, exploateringar och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder ska dock släckas.
- Påverkad skog utvecklas mot högre naturvärden genom att lämnas för fri utveckling eller genom riktad skötsel där så lämpligt.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis iordningsställda stigar, grillplatser och informationstavlor.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom bad, vandring, skidåkning, bär- och svampplockning, motion, träning och dylikt. Motoriserade, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

Skälen för beslutet

Skälen för bildandet av naturreservatet är de höga rekreations- och naturvärdena knutna till en lättillgänglig skogsmiljö och sandstrand vid Luleälven. Här finns äldre sandtallskog i ett böljande landskap av strandvallar och sanddyner, men även fuktigare blandskogar med lövinslag, som alla bidrar till reservatets skyddsvärde. Området har höga rekreativa värden med vältrampade stigar i en besöksvänlig pelarsal av tall och en tätortsnära välbesökt badstrand.

Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets natur- och rekreationsvärden förstörs.

2025-06-13

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar samt skada, ta bort eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar eller delar därav.
2. Skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att spränga, borra, schakta, dika, dämna, utfylla, anordna upplag, tippa, gräva, muddra eller bedriva täkt i någon form.
3. Uppföra byggnad eller annan anläggning.
4. Anlägga väg.
5. Släppa ut eller sprida gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnärsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen.
6. Plantera eller föra in växt-, djur- eller svampart.
7. Framföra motordrivet fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde.

Vidare är det utan Luleå kommuns tillstånd inom hela reservatet förbjudet att:

8. Sätta upp tavla, plakat eller skylt.
9. Anlägga ledning i luft, mark eller vatten.

Undantag från föreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet (och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § i detta beslut).
2. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för drift och underhåll av vägar, befintliga byggnader och andra anläggningar.
3. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll och utvecklande av stigar, spår och andra mindre anläggningar för friluftslivets behov.
4. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för efterlevnaden av villkor i gällande avtal om bostadsarrende.

2025-06-13

5. Ovanstående föreskrifter, A 1-9, gäller inte inom arrendetomter enligt karta i bilaga 3.
6. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa vattenkvaliteten i Gäddviks vattentäkt. Åtgärder som väsentligt påverkar naturvärden och/eller rekreationsvärden ska anmälas för samråd med länsstyrelsen enligt 12:6 miljöbalken, i det fall de inte prövas enligt annat lagrum i miljöbalken.
7. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bekämpning av invasiva främmande arter.
8. Motordrivna fordon får framföras på därför avsedda vägar om inte annat framgår av skyltning. Undantaget gäller ej för terrängskoter.
9. Terrängskoter får köras vid väl snötäckt mark på markerade leder.
10. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktigas att tåla att följande åtgärder kan komma att utföras för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Utmärkning av reservatet.
2. Uppsättning och underhåll av informationsskyltar.
3. Anläggande och underhåll av stigar, spår och andra anläggningar för friluftslivets behov.
4. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.
5. Genomförande av återkommande naturvårdsinriktade och för friluftsliv gynnande skötselåtgärder, såsom avverkning av träd för att gynna naturvärdesträd, röjning och gallring längs vissa stigar för att skapa glesa och luckiga bestånd, eller annan åtgärd för att gynna friluftsliv, skogsstruktur och trädslagsblandning som är gynnsam ur naturvärdessynpunkt och för förutsättningarna för rödlistade eller på annat sätt missgynnade eller skyddsvärda arter.

2025-06-13

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Skada mark eller vegetation, inklusive döda stående eller liggande träd och delar därav, eller i övrigt genom att t ex gräva upp eller plocka mossor, lavar och svampar, eller gräva upp örter, gräs, halvgräs och ormbunkar.
2. Skada eller störa djurlivet, t.ex. genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt samt att fånga, flytta eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur.
3. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, inrista, gräva eller måla.
4. Sätta upp tavla, plakat, skylt, affisch, göra inskrift eller andra markeringar på träd eller i naturen i övrigt.
5. Fånga eller insamla ryggradslösa djur.
6. Elda, annat än i av naturvårdsförvaltaren iordningställda eldstäder.
7. Medföra ej kopplad hund, katt eller annat sällskapsdjur under tiden 1 maj till 30 september.
8. Framföra motordrivet fordon, inklusive terrängskoter, i reservatets landområde.
9. Framföra vattensskoter.
10. Ta ved. Endast egen medhavd ved eller ved från av förvaltaren iordningställda vedförråd får användas.

Undantag från föreskrifterna i punkt C:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.
2. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.
3. Fiske och jakt i enlighet med gällande lagstiftning är tillåtet i området.
4. Motordrivna fordon får framföras på därför avsedda vägar om inte annat framgår av skyltning. Undantaget gäller ej för terrängskoter.
5. Terrängskoter får köras vid väl snötäckt mark på markerade leder.

2025-06-13

6. Motordrivna fordon får köras i enlighet med de undantag som anges i 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

Andra föreskrifter och bestämmelser som gäller för området

Förbud mot terrängkörning

Området omfattas av ett förbud mot körning i terräng med motordrivet fordon, beslutat av Luleå kommun.

Områdesbestämmelser

Huvuddelen av området omfattas av områdesbestämmelser med angiven användning "Naturmark". En mindre del omfattas av detaljplan med användningen "Park eller plantering".

Vattenskyddsområde

Området ligger i ett vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter.

Skydd för landskapsbild

Området omfattas av förordnande enligt 19 § naturvårdslagen, vilket här består av ett förbud mot att avverka skog utan länsstyrelsens tillstånd.

Redogörelse för ärendet

I den fördjupade översiktsplanen för Luleå tätort som antogs 1993 var rekommendationerna inriktade på skydd för vattentäkten. Områdets naturkaraktär med sandhed och strandvallar lyftes för dess naturhistoriska och pedagogiska värde. Upprättande av områdesbestämmelser rekommenderades, för att begränsa fritidshusbebyggelsen och reglera markanvändningen.

Områdesbestämmelser vann laga kraft 1994 med syfte att skydda vattentäkten långsiktigt och att bevara naturmarken. I motiveringen angavs att naturmarken är attraktiv och betydelsefull för anslutande bostadsområden, speciellt då dessa saknar andra större rekreationsområden. Badplatsen beskrevs som välbesökt och omtyckt, med besökare även från andra delar av kommunen.

I kommunens översiktsplan från 2013 angavs ett antal områden som utredningsområden för nya naturreservat, där Storsand var ett av de utpekade områdena, och som en följd av detta gav kommunstyrelsen i uppdrag till dåvarande samhällsutvecklingskontoret att ta fram förslag till beslut om naturreservatsbildning (2016-12-05 § 282).

I Grönplan Luleå som antogs av kommunstyrelsen 2020 angavs Storsand som en betydelsefull del i den övergripande grönstrukturen med höga värden för ekosystemtjänsterna vattenrening, biologisk mångfald och rekreation och hälsa.

2025-06-13

I den nu gällande översiktsplanen (antagen 2021) är rekommendationen att Storsand ska inrättas som kommunalt naturreservat och kommunstyrelsen beslutade 2024-03-11 § 84 att ge i uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att ta fram beslutshandlingar för naturreservatet med målsättningen om ett bildande under 2025.

Ärendet har remitterats till länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Gällivare skogssameby, Lumire, Luleå Energi, Naturskyddsföreningen i Luleå, Norrbottens ornitologiska förening, Friluftsrådet i Luleå, Luleå jaktvårdsklubb, berörda arrendatorer inom reservatets föreslagna avgränsning samt två rågrannar (privata fastighetsägare).

Yttranden har inkommit från länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Gällivare skogssameby, Lumire, Luleå jaktvårdsklubb samt en av rågrannarna. Kommunens kommentarer, ställningstaganden och eventuella ändringar som följd av yttrandena markeras *kursivt*.

Länsstyrelsen meddelar att de ser positivt på att kommunen inrättar naturreservatet och har inga synpunkter i övrigt. Skogsstyrelsen påtalar att det enligt Riksantikvarieämbetet finns en gammal avrättningsplats inom området, vilken kräver hänsyn vid eventuella åtgärder. *Avrättningsplatsen är känd och skyddas och sköts om enligt reservatsföreskrifter och skötselplan.*

Lumire meddelar att de har inget att erinra.

Gällivare skogssameby meddelar att de inte har något att erinra mot reservatsbildningen och att de ser positivt på att områden med höga naturvärden ges långsiktigt skydd. Man ber också att kommunen i fortsatt planering, förvaltning och skötsel av reservatet tar hänsyn till renar och renskötseln. *Skötseln kommer att ske med denna hänsyn. Att bevara och utveckla naturvärden knutna till äldre skog med kontinuitet är generellt gynnsamt för renar och renbete.*

Luleå jaktvårdsklubb avger ingen erinran men framför att de välkomnar att fiske och jakt ska vara tillåtet i området.

En av rågrannarna har i ett yttrande uttalat sig positiv över att det blir ett naturreservat och framför i övrigt synpunkter och förslag på förbättringar i anläggningar, såsom fler soptunnor, grillplatser och toalett. *Tillkommande anläggningar för att underlätta vistelsen och minska slitage och nedskräpning är en möjlighet inom naturreservatet, men inget som beslutas om vid bildandet av reservatet. Synpunkterna föranleder ingen ändring.*

2025-06-13

Kommunens bedömning

Området utgör ett tätortsnära naturområde som är värdefullt såväl ur rekrea-tions- som naturvårdssynpunkt. Reservatet omfattar skog med utrymme för växter och djur knutna till kontinuerligt beskogade miljöer i en naturtyp som på nationell nivå är starkt decimerad. Området är ett viktigt rekreati-onsområde i en del av tätorten som annars saknar större sammanhängande rekrea-tionsområden med någon kvalitet, och därtill ett av kommunens finaste och mest välbesökta strandbad.

Skogsavverkning, dikning eller andra åtgärder som skadar mark eller vegeta-tion på land eller i vatten, byggande av anläggningar eller andra exploate-ringar skulle innebära att områdets opåverkade och ostörda karaktär förstörs. Sådana åtgärder riskerar även att hindra eller avhålla allmänhetens tillgång till naturområdet. Med tanke på skogens historik och struktur har den goda förutsättningar att stärka naturvärdena ytterligare om den tillåts utvecklas ge-nom naturliga processer och hänsynsfull skötsel. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Ett reservatsbildande av området ligger i linje med arbetet mot uppfyllandet av nationella och regionala miljökvalitetsmål. Naturreservatet bidrar till att målen *Levande skogar* och *God bebyggd miljö* kan uppfyllas. Bland de globala Agenda 2030-målen berörs främst mål 15, *Ekosystem och Biologisk mångfald* samt mål 3 *God hälsa och välbefinnande*. Storsands geografiska läge ger goda förutsättningar för att bidra till folkhälsan. Inom den nationella folkhälsopoli-tikens målområde 5, Boende och närmiljö, påtalas att grönska och natur är viktiga resurser för hälsa som gynnar fysisk aktivitet, lek och friluftsliv. Reser-vatsbildandet bidrar uppenbart till Sveriges samtliga tio friluftslivsmål.

Området omfattas av skyddsföreskrifter kopplade mot befintligt områ-desskydd som vattenskyddsområde enligt 7 kap 21 § miljöbalken, där det be-rör såväl primär skyddszon som sekundär skyddszon A. Luleå kommun be-dömer att naturreservatet är förenligt med skyddsföreskrifterna, vilket kom-mer att förstärka skyddet ytterligare genom reservatets föreskrifter.

Området omfattas också av landskapsbildskydd enligt den f d naturvårdsla-gens 19 §. Skyddet består här av ett förbud mot avverkning av skog utan läns-styrelsens tillstånd. Kommunen bedömer att naturreservatet stärker det skydd som det gamla 19 §-förordnandet syftar till och att inga motsättningar mellan de två geografiskt överlappande skyddsformerna föreligger. Kommunen före-slår att länsstyrelsen upphäver landskapsbildskyddet eftersom naturreservatet tillfullo täcker in syftet med skyddet.

Luleå kommun bedömer att en naturreservatsbildning är förenligt med kom-munens översiktsplan. Där anges markanvändningen Natur med rekommen-

2025-06-13

dationen att området ska inrättas som nytt naturreservat. I gällande detaljplaner för området är användningen "Naturmark" respektive "Park eller plantering". En yta benämnd "område för kulturresevat" finns angiven i plankartan som omfattar platsen för traktens galgbacke, vilket således är en plats med kulturhistorisk betydelse. Benämningen "kulturresevat" innebär här inte att området är inrättat som ett sådant enligt 7 kap 9 § miljöbalken. Kommunen bedömer att bildandet av resevatet inte strider mot planbestämmelserna och att beslutet därmed är förenligt med 7 kap 8 § miljöbalken.

Naturresevatet ingår i ett område som är av betydelse för totalförsvaret och Luleå flygplats och som enligt 3 kap 9 § miljöbalken så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka dessa intressen. Luleå kommun bedömer att bildandet av resevatet är en åtgärd som inte påtagligt försvårar bedrivandet av dessa verksamheter. Luleå kommun bedömer därför att resevatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Luleå kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 7 kap 25 § miljöbalken att den avgränsning av naturresevatet och de inskränkningar som gjorts är nödvändiga för att bevara de höga natur- och rekreationsvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose resevatets syfte.

Beskrivning av området

Area: ca 49 ha, varav land ca 41 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 38 ha, varav produktiv skog ca 38 ha
Sandmark ca 3 ha
Vattenområde ca 8 ha

Storsand är ett tätortsnära grönområde vars främsta rekreativa kvalitet är det populära badet. Områdets tallskog växer i ett landskap som är format av älven, där sanden och gamla strandvallar i skogen bygger upp det böljande landskapet. Skogens besöksvänliga karaktär av "pelarsal" ger höga upplevelsevärden, men förutsättningarna för utvecklande av naturvärden knutna till skogsbiotoper är också goda.

Jordlagren är i sin helhet uppbyggda av sand, isälvssediment tillhörande Luleälvsåsen, vilka genom landhöjningens effekter omformats till dagens flacka hedlandskap med strandvallar och sanddyner. Ett mindre område med fin-kornigare jordar finns i ett stråk i den sydligaste delen av området.

Skogen som huvudsakligen är av typen sandtallskog är överlag äldre och har av allt att döma god kontinuitet. Om än påverkad av gallring ges ändå ut-

2025-06-13

rymme för arter knutna till gamla trädindivider, såväl i solbelysta lägen som i slutna bestånd. Död ved förekommer i dagsläget sparsamt. Enstaka tallar med åldrar på 200 år eller mer förekommer, men beståndsåldern ligger överlag kring 100-årsstrecket.

Reservatsområdets läge i utkanten av det sammanhängande stråk av samma naturtyp som fortsätter söderut på Karlsvikshalvön och vidare bort över Kallaxheden ger en ekologisk funktion och spridningsmöjligheter av typiska organismsamhällen in i detta tätortsnära grönområde. Det ger förutsättningar att få uppleva många av de allmänt förekommande arterna som kan finna livsrum i dylika skogar. Bland fåglarna kan till exempel ses större hackspett, korp, grönsiska, trastar och olika mesar. I strandområdet och grundområdet i älven observeras rastande sjöfåglar och vadare. Skogsmarken ger också förutsättningar för marksvampar som är beroende av trädkontinuitet samt vedlevande organismer att sprida sig in i området.

Sandstranden och grundområdet utanför är påverkade av mänsklig aktivitet, där de utsätts för störningar främst sommartid. Den ekologiska funktionen och utrymmet för biologisk mångfald är därför begränsat. Här är istället reservatets rekreativa kvaliteter för människor ett överordnat motiv och det enskilt starkaste värdet som reservatet avser skydda. Kring de strandnära fossila sanddynerna kan anslående karaktärsträd i form av knotiga tallar bidra till upplevelsen.

Hur man överklagar

Beslut om bildande av naturreservatet Storsandkan överklagas hos länsstyrelsen enligt bilaga 4.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

Bilagor

1. Naturreservatets avgränsning
2. Översiktskarta
3. Arrendetomter
4. Hur man överklagar
5. Skötselplan

Bilaga 1

Naturresevatets avgränsning

 Gräns för naturresevatet Storsand

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

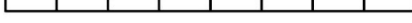
Bilaga 2

Översiktskarta

 Gräns för naturreservatet Storsand

0 1,25 2,5 5 Kilometer

Bilaga 3

Arrendetomter

 Gräns för naturreservatet Storsand
 Arrendetomter

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Bilaga 4

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos länsstyrelsen.

Tala om vilket beslut ni överklagar eller om det är en del av beslutet ni överklagar. Ange också varför ni anser att beslutet är felaktigt och vilken ändring som ni vill ha.

Bifoga handlingar och annat som ni anser stöder er uppfattning,

Överklagandet skall lämnas in eller skickas till Luleå kommun. För att överklagandet skall kunna prövas måste handlingarna ha inkommit till kommunen senast **inom tre veckor** från den dag då ni fick del av beslutet.

Har ert överklagande kommit i rätt tid kommer handlingarna att skickas vidare till länsstyrelsen, om beslutsfattaren inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress, telefonnummer och e-postadress.

Överklagandet skickas till:

Luleå kommun
971 85 Luleå

eller via e-post:
lulea.kommun@lulea.se

Bilaga 5

Skötselplan för naturreservatet Storsand

1. Allmänt

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av naturreservatet Storsand. Vid planering och utförande av skötseln ska syftet med naturreservatet och reservatsföreskrifterna vara styrande. Andra aktuella regelverk och riktlinjer ska också följas.

2. Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara ett tätortsnära naturområde med höga rekreations- och naturvärden. Badplats och skog ska förvaltas för dess kvaliteter som värdefullt rekreations- och utflyktsområde, samtidigt som naturvärdena ges utrymme att utvecklas. Tallskogen och andra förekommande skogstyper ska rymma strukturer och element som är gynnsamma för biologisk mångfald. Delar som idag har lägre naturvärden ska utvecklas mot högre värden.

Syftet ska nås genom att:

- Gynna ett lättillgängligt friluftsliv i tätortsnatur där besökare ska kunna tillgodogöra sig upplevelsevärden relaterade till skog med höga naturvärden och en badvänlig strandmiljö i älven.
- Bevara en landskapstyp med viktiga naturgeografiska värden som utvecklats som följd av den senaste istiden och efterföljande landhöjning ur havet.
- Bevara en typisk tallskog på sandhed med äldre träd och utrymme för strukturer som är betydelsefulla för biologisk mångfald, såsom gamla trädindivider, död ved och naturligt utvecklad åldersstruktur.
- Bevara sandstrandens funktion som badplats och ge utrymme för älvens dynamik i grundområdet utanför, med pågående omlagring av sand och andra naturliga processer i vattenmiljön.
- Tillgodose funktionen som värdekärna i anslutning till en viktig ekologisk och social grön korridor i stadsbygdens grönstruktur.

2025-06-13

- Området undantas från skogsbruk, exploateringar och andra verksamheter som kan skada värden för naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder ska dock släckas.
- Påverkad skog utvecklas mot högre naturvärden genom att lämnas för fri utveckling eller genom riktad skötsel där så lämpligt.
- Området är tillgängliggjort för friluftslivet genom lämpliga anläggningar, exempelvis iordningsställda stigar, grillplatser och informationstavlor.
- Skötsel och utvecklande av anläggningar för friluftslivet sker med stor hänsyn till de naturvärden som naturreservatet avser skydda.
- Det friluftsliv som tillåts i området och de anläggningar som iordningsställs för detta endast avser ickestörande, lättare aktiviteter såsom bad, vandring, skidåkning, bär- och svampplockning, motion, träning och dylikt. Motoriserade, bullrande eller på annat sätt störande aktiviteter tillåts inte.
- Området sköts genom fastställd skötselplan.

3. Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Naturreservatet Storsand
Kommun:	Luleå kommun
Län:	Norrbottnens län
Area:	49 ha (varav land 41 ha)
Berörda fastigheter och ägare:	Storheden 1:1 och Öhemmanet 1:11, Luleå kommun
Sameby:	Gällivare skogssameby
Förvaltare:	Luleå kommun

4. Beskrivning av området och dess värden

Naturtyper: Skogsmark ca 38 ha, varav produktiv skog ca 38 ha

2025-06-13

Sandmark ca 3 ha

Vattenområde ca 8 ha

Storsand är ett tätortsnära grönområde vars främsta rekreativa kvalitet är det populära badet. Områdets tallskog växer i ett landskap som är format av älven, där sanden och gamla strandvallar i skogen bygger upp det böljande landskapet. Skogens besöksvänliga karaktär av "pelarsal" ger höga upplevelsevärden, men förutsättningarna för utvecklande av naturvärden knutna till skogsbiotoper är också goda.

Jordlagren är i sin helhet uppbyggda av sand, isälvssediment tillhörande Luleälvsåsen, vilka genom landhöjningens effekter omformats till dagens flacka hedlandskap med strandvallar och sanddyner. Ett mindre område med fin-kornigare jordar finns i ett stråk i den sydligaste delen av området.

Skogen som huvudsakligen är av typen sandtallskog är överlag äldre och har av allt att döma god kontinuitet. Om än påverkad av gallring ges ändå utrymme för arter knutna till gamla trädindivider, såväl i solbelysta lägen som i slutna bestånd. Död ved förekommer i dagsläget sparsamt. Enstaka tallar med åldrar på 200 år eller mer förekommer, men beståndsåldern ligger överlag kring 100-årsstrecket.

Reservatsområdets läge i utkanten av det sammanhängande stråk av samma naturtyp som fortsätter söderut på Karlsvikshalvön och vidare bort över Kalлахeden ger en ekologisk funktion och spridningsmöjligheter av typiska organismsamhällen in i detta tätortsnära grönområde. Det ger förutsättningar att få uppleva många av de allmänt förekommande arterna som kan finna livsrum i dylika skogar. Bland fåglarna kan till exempel ses större hackspett, korp, grönsiska, trastar och olika mesar. I strandområdet och grundområdet i älven observeras rastande sjöfåglar och vadare. Skogsmarken ger också förutsättningar för marksvampar som är beroende av trädkontinuitet samt vedlevande organismer att sprida sig in i området.

Sandstranden och grundområdet utanför är påverkade av mänsklig aktivitet, där de utsätts för störningar främst sommartid. Den ekologiska funktionen och utrymmet för biologisk mångfald är därför begränsat. Här är istället reservatets rekreativa kvaliteter för människor ett överordnat motiv och det enskilt starkaste värdet som reservatet avser skydda. Kring de strandnära fossila sanddynerna kan anslående karaktärsträd i form av knotiga tallar bidra till upplevelsen.

5. Generella mål och åtgärder

5.1. Rekreations- och naturvärden

Skötselmål

Det övergripande målet för skötseln är att bibehålla och höja de rekreations- och naturvärden som är förknippade med äldre tallskog och sandstrand. Anläggningar för rekreation och friluftsliv ska hålla godtagbar kvalitet för sina ändamål.

Då områdets skog har något varierad struktur och ålder är förutsättningarna att nå målet skiftande i olika delar. Skogen är påverkad av gallring och olika typer av skötselåtgärder och är idag relativt likriktad med få naturvärdeshöjande inslag. Åldern är genomgående "vuxen", i huvudsak upp emot och över 100 år. Enstaka individer med högre ålder finns, framför allt på sanddynerna som angränsar mot badstranden. Den genomsiktliga och enskiktade skogen ger samtidigt rekreativa kvaliteter åt området.

Det generella förhållningssättet är att skogen i reservatet ska skötas för att behålla och utveckla dess rekreativa värden. Den ska vara besöks- och promenadvänlig men ändå utvecklas mot att rymma mer strukturer av betydelse för biologisk mångfald. Samtidigt som den relativt glesa karaktären ska bibehållas ska den successivt åldras, få större variation avseende åldersspridning och ökat innehållet av död ved. Eftersom det är tallskog på torr sandig mark kan detta till stor del uppnås genom att skogen lämnas till fri utveckling. Tätande skog med konkurrerande granar är ett mindre troligt scenario, men ska bevakas – och vissa röjningsinsatser kan bli aktuella. Generellt kan äldre träd och andra naturvärdesträd gynnas av aktiva skötselåtgärder där de frihuggs för att vinna fördelar i konkurrensen om ljuset.

Sandstranden ska hållas öppen och välordnad.

Skötselåtgärder

Grundprincipen är att naturen inom reservatet ska lämnas för fri utveckling där inte annat sägs i nedan beskrivna delområden.

Avverkning av träd och annan skötsel kan komma ifråga inom delområden där detta bedöms vara gynnsamt för uppfyllande av syftet med reservatet.

I första hand ska allt borttagande av träd ske genom avdödning av de stående stammarna genom ringbarkning. I vissa fall kan avverkning vara aktuellt om det bedöms mer lämpligt. All avverkning ska utföras med skonsamma manuella metoder. De avverkade träden lämnas såsom blivande lågor i skogen.

All avverkning och annan avdödning av träd ska göras utifrån bedömning att det bidrar till målet med skötseln, för att säkerställa syftet med reservatet.

Röjningrester lämnas i skogen.

2025-06-13

Rekreationsvärden gynnas genom att stigar och motionsspår röjs. Träd som fallit över stigar, vägar eller andra anläggningar lyfts åt sidan där de lämnas kvar i skogen. Befintliga anläggningar, vägar och stigar underhålls vid behov.

5.2. Kulturmiljövärden

Skötselmål

Den gamla avrättningsplatsen (galgbacken) ska skötas så att den bevaras och synliggörs. I den mån andra kulturhistoriska lämningar identifieras ska de skötas med samma mål.

Skötselåtgärder

Galgbacken sköts enligt beskrivningen i aktuellt delområde nedan. I övrigt görs bedömningar i det enskilda fallet för vilken skötsel som är lämplig för att hitta balansen mellan olika skötselmål.

5.3. Anläggningar och information

Skötselmål

Målet med skötseln är att ge information till besökarna som belyser områdets värden och sevärdheter samt vilka föreskrifter som gäller i reservatet. Området ska vara inbjudande och tillgängligt och de anläggningar som finns ska hållas i gott skick.

Reservatets gränser ska vara tydligt markerade enligt nationell standard.

Anläggningarna är markerade på kartan i bilaga 3.

Skötselåtgärder

Minst en informationstavla sätts upp vid lämplig entré till reservatet. På tavlan ska anges områdets värden, varför det är skyddat, vilka föreskrifter som gäller, vem som är förvaltare samt en karta med områdets gränser, stigar och andra anordningar för besökare. Informationstavlor, andra anläggningar och gränsmarkeringar ska ägnas regelbunden tillsyn och underhållas vid behov.

6. Mål och skötsel för delområden

Indelningen av delområden hänvisar till kartan i bilaga 2.

1.

Beskrivning

Skötselområdet täcker huvuddelen av området, med skog som ger naturreservatet dess typiska karaktär. Det är en äldre talldominerad skog på sandig lätt kuperad mark – huvudsakligen torr, men i friskare partier kan ett visst granin-

2025-06-13

slag förekomma. Mot stranden finns mindre lövbestånd. Åldern på skogen varierar men huvuddelen utgörs av ett äldre, relativt likåldrigt gallrat bestånd som har förutsättningar att hållas naturligt glest. Fläckvis kommer dock ett stort uppslag av självsådda småtallar i täta kluster. Skogen saknar i stort sett naturvärdeshöjande strukturer i form av död ved och riktigt gamla trädindivider. Den genomsiktliga äldre tallskogen är en viktig kvalitet som ger upplevelsevärden för besökare i området.

Mål

Talldominerad gammal skog med kontinuerligt stigande andel gamla träd och död ved, där åldersspridningen ökar på sikt. Fuktigare partier med strandlövskog ska utvecklas fritt.

Skötsel

Till stor del kan skogen lämnas till fri utveckling. Granar som riskerar att konkurrera med värdefulla äldre tallar tas bort. I befintliga luckor med spontan förnygring lämnas de uppväxande yngre tallarna till fri utveckling där självgallring förväntas ge glesare bestånd på sikt. I en zon närmast befintliga äldre tallar röjs dock småtall som riskerar att konkurrera med dessa. Partierna med strandlövskog lämnas till fri utveckling. Över hela området röjs smågran vart 10:e år vid behov.

2.

Beskrivning

Sandstrand med spridda tallar.

Mål

Öppen sandstrand som är tillgänglig och badvänlig.

Skötsel

Fri utveckling. Rövning eller borttagande av enstaka träd kan bli aktuellt om behov uppstår för att vidmakthålla funktionen.

3.

Beskrivning

Grund- och vattenområde i älven.

Mål

Fritt utvecklad dynamik i grundområdet, med pågående omlagring av sand och andra naturliga processer i vattenmiljön.

Skötsel

Fri utveckling.

2025-06-13

4.

Beskrivning

Gammal avrättningsplats med kulturhistoriskt värde bestående av en mindre gles tallbevuxen kulle med lämning efter den gamla stupstocken.

Mål

Gles gammal tallskog som synliggör den historiska miljön.

Skötsel

Röjning vart 10:e år vid behov.

5.

Beskrivning

Arrendetomter. Ingen föreskriven skötsel inom ramen för naturreservatets syften. Vilka åtgärder arrendatorerna får utföra samt sådant som dessa förpliktigas göra, regleras av respektive avtal om bostadsarrende.

7. Uppföljning av mål och skötselåtgärder

En uppföljning av skötselmål och skötselåtgärder med utgångspunkt från reservatets syfte ska ske vart tionde år. Planens ingående mål och utfallet av genomförda åtgärder ska då ses över. Om uppföljningen visar att det är nödvändigt med avseende på reservatets syfte ska berörda skötselmål och åtgärder ändras så de blir ändamålsenliga.

8. Källhänvisning

Artportalen. Uttag 2025-04-01

Luleå kommun. 1973: *Detaljplan för Ektjärn, A315*.

Luleå kommun. 1994: *Områdesbestämmelser för Storheden vattentäktsområdet - Storsand, PL126*.

Luleå kommun. 2020: *Grönplan Luleå*.

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta med skötselområden
3. Karta med anläggningar och information

Bilaga 1

Översiktskarta

 Gräns för naturreservatet Storsand

0 1,25 2,5 5 Kilometer

Bilaga 2

Skötselområden

 Gräns för naturreservatet Storsand

 Skötselområden

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer

Bilaga 3

Anläggningar och information

 Gräns för naturreservatet Storsand

 Stigar

 Möjlig plats för informationstavla

 Badplats

0 0,13 0,25 0,5 Kilometer